

Latvijas izglītības iestāžu profesionālās ievirzes izglītības mākslas un dizaina jomas programmu audzēkņu Valsts konkursa “No tēla līdz dizainam” 2. kārtas izvērtējums.
Žūrijas viedoklis.

Inese Pētersone,
2016.gada Valsts konkursa II kārtas žūrijas locekle

Pārdomas par Latvijas izglītības iestāžu profesionālās ievirzes izglītības mākslas un dizaina jomas programmu audzēkņu Valsts konkursa “No tēla līdz dizainam” 2. kārtu

Tēma un konkurss kopumā

Varu tikai apsveikt Latvijas Nacionālā kultūras centra Kultūras un radošās industrijas izglītības nodaļu par ideju rīkot tik atšķirīgu konkursu! Tas lieliski parāda to, ka mākslā, arī dizainā, ir daudz izteiksmes līdzekļu, to, ka savas idejas īstenošanai var izmantot dažādus materiālus, ka skolā mācītais veido pamatotu kopsakarību. Šāda konkursa materiālu izvēle apliecina to, ka bez krāsas un grafiskajām kvalitātēm tikpat nozīmīga ir arī bērnu izpratne par apjomu un formu, spēja saskatīt būtisko, raksturīgāko formas veidošanā.

Iespāids kopumā

Mums ir daudz talantīgu bērnu un pedagogu, paldies viņiem!

Mums ir ļoti atšķirīga izpratne par konkrētu uzdevumu un ļoti atšķirīgs rezultāts.

Mums ir ļoti dažāda izjūta par tādu vienkāršu? sarežģītu? un gandrīz vairs nelietotu jēdzienu kā “gaume”, par kuru var un vajag strīdēties, ja gribam kādreiz Latvijā redzēt labu un kvalitatīvu dizainu.

Par paveikto darbu un skolotāja lomu

Lai izveidotu labu darbu, vecuma grupai nav nozīmes. Attaisnojas visu dalībnieku vērtēšana kopā.

Būtiskākie secinājumi:

- Labākais vērtējums kopumā par darba tehnisko izpildījumu, vājākais par stilizāciju, darba mākslinieciskais koptēls – kaut kur pa vidu;
- Bija ļoti veiksmīgas stilizācijas, kur skaidri redzams izpratni veicinošs, radošs uzdevuma skaidrojums no pedagogu puses, skolotāja klātbūtne procesā, lai iecerī īstenotu. Tāpēc taču bērni iet uz skolu – lai kaut ko iemācītos, veidotu izpratni, paplašinātu redzesloku.
- Vesela rinda darbu, kur vērojama vienveidība, iztēles, izpratnes trūkums par estētiskajām kvalitātēm, stilizāciju, liekas, šis uzdevums darbā procesā vispār nav bijis iekļauts. Sajūta, ka bērni interesanti pavadījuši brīvo laiku, bet ko jaunu apguvuši gan nav.

- Nav nozīmes tam, kur skola atrodas ģeogrāfiski, cik tā liela, kādi tai iepriekšējie nopelni. Labs skolotājs un darbā ieinteresēti audzēkņi spēj, kā saka, kalnus gāzt! Šis konkurss atnesa ļoti daudz pārsteigumu, gan pozitīvu, gan arī diemžēl vilšanos.
- Konkurss pilnībā, kā uz delnas, parādīja skolotāja ārkārtīgi nozīmīgo lomu bērna radošajā izaugsmē. Arī mūžīgo un aktuālo tēmu loku – vai skolnieks īsteno skolotāja ideju? Vai, pārāk labojot, aizrādot, zinot, kā vajag, kā ir pareizi, kā bija pareizi, kad es mācījos, mēs neignorējam bērna radošo potenciālu, viņa varēšanu, spēju pieņemt lēmumu? Vai, ļaujot bērnam pilnu vaļu viņa radošajās izpausmēs, viņš vispār kaut ko iemācās, veido un attīsta savas prasmes, izpratni par lietām?
- Tikai sekojot skaidram skolotāja izvirzītam uzdevumam, skatoties labus mākslas un dizaina piemērus, pētot, eksperimentējot, mācoties ko jaunu, skolotāja vadībā skolēns var īstenot savu iecerī. Visu cieņu skolotājiem, kuri, saglabājot katra bērna individualitāti, spēj viņos veidot izpratni par uzdevumu un profesionāli augstā kvalitātē to īstenot.

Andris Maračkovskis, tēlnieks,
2016.gada Valsts konkursa II kārtas žūrijas loceklis

Kopvērtējums un secinājumi

Veidojot izvērstu vērtējumu par iesūtītajiem darbiem, no skolotāju puses skolotājos ir manāms divējāds *piegājiens* konkursa darbu izstrādes vadīšanā – gan pozitīvs, gan negatīvs abos variantos:

- 1) pārāk maz uzmanības;
- 2) pārāk daudz uzmanības.

Ir ieteikums sabalansēt skolotāja un skolnieka iesaisti darba tapšanā, lai rastos sajūta, ka iesūtītais darbs nav četrdesmitgadīga audzēkņa, bet attiecīgi audzēkņa vecuma varēšanai un spējām, vai tieši otrādi, lai nav sajūta, ka darbs ir tapis piecās minūtēs pēc bērnu atveidu šabloniem.

Ieteikums skolotājiem iepazīstināt audzēkņus ar formu dažādību, faktūru un citiem izteiksmes līdzekļiem, pašiem papētīt mūsdienu tendences, un vienmēr vērts pamācīties ko jaunu.

Uz zemu vērtējumu skolniekiem un pasniedzējiem vajadzētu raudzīties kā ne tikai uz rezultātu, bet gan kā uz izaugsmes iespējām. Ja ir iegūts zems vērtējums, tas nenozīmē, ka darbs nebūtu vērtā ņemams. Bieži darbos jūtama bērna vienaldzīgā attieksme pret izveidoto darbu, vai skolotāja nolaidība pret paša uzdoto uzdevumu.

Daudzos saskatāms potenciāls, bet salīdzinājumā ar citiem darbiem, tas ir neatrisināts, sasteigts, ar maz mākslinieciskās stilizācijas niansēm.

Daudzos augstu novērtējumu ieguvušos darbos ir jūtams arī skolotāja rokraksts, kas ir tehniski un vizuāli baudāms, gatavs produkts, bet ar minimālu bērna individualitātes atdevi, kas laika gaitā varētu traucēt skolnieka tālākajai attīstībai, ievirzot tos skolotāja skatījuma prizmā; protams, nenoliedzami skolniekam vajadzīga autoritāte tehniski, bet ne brīžos, kad četru audzēkņu darbu pilnīga vizuālā līdzība vedina uz to zemu oriģinalitāti.

Skolnieki maz iepazīstināti ar mūsdienīgām tēmām un materiālu, iespēju veidot dažādu faktūru, formu, tektonisko gradāciju, daudzos darbos redzama jau esošu formu apspēle, maz atkāpes no reāla putna atveida, vai tieši pretēji jūtams bērnišķīgais atveids, kur nav jūtama skolotāja klātbūtne, lai rādītu piemēru.

Daudzos darbos pārspīlēts mākslinieciskums, maz konstruktīvisma – formas sabalansētības, līniju ritmu harmonijas. Daudzi darbi materiālajā ziņā tehniski ļoti augstvērtīgi, bet jāatceras, ka idejai ir jābūt līdzvērtīgai, tādējādi neizniekojot laiku un materiālu.

Aira Lesiņa, keramiķe

2016.gada Valsts konkursa II kārtas žūrijas locekle

Pozitīvi vērtēju konkursa ideju un tēmu.

Iesūtīto darbu kopainā ir ļoti liela gradācija- sākot ar darbiem, kuri ir veidoti pavirši, lielākajā daļā šo darbu tomēr nav vainojams pats skolēns, bet gan ir jūtama pedagoga neieinteresētība savā darbā, bērns nav iepazīstināts un vadināts uz izpratni par pētniecību, stilizāciju un formveidi. Savukārt daļai darbu ir pārāk liels pedagoga radošā darba veikums un realizācija, kā rezultātā ir sajūta, ka darbs ir „izkāpis no keramikas vēstures”, līdz ar to skolēnam nav bijusi iespēja pašam izzināt, izprast un kļūdīties.

Pozitīvi vērtēju tās skolas, kurās katrs no četriem darbiem bija veidots ar savu redzējumu un izpratni par uzdoto tēmu, atspoguļojot pedagoga un skolēna sadarbību.

Mans ieteikums pedagogiem ir vairāk uzmanības pievērst stilizācijai, formu, faktūru un materiālu risinājumiem, sekmēt savu radošo izaugsmi, meklējot jaunus izteiksmes līdzekļus, sekojot līdzīgi mūsdienu tendencēm pasaulē. Pēc konkursa iepazīt un izzināt pārējo skolu veiksmīgākos risinājumus, veidot savstarpējas pedagogu pieredzes apmaiņas grupas.